

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-112>

УДК 371.398

Вінтонів М.О.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Толкачова В.Ю.

Маріупольський державний університет

ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЙ У СИСТЕМУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ПОЛІПШЕННЯ РІВНЯ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті виділено спільні та відмінні риси інтернет-комунікації та традиційної комунікації. Досліджено питання призначення і структури інтернету: раніше і зараз. Значна увага приділена необхідності впровадження ІТ-технологій у навчання. Придільено увагу шляхам інформатизації суспільства України, підпорядкованих нормативно-правовій базі. Підкреслено недостатнє вивчення практичного аспекту впровадження ІТ-технологій у загальноосвітній простір. Проаналізовано стан дослідження інтернет-комунікації та зосереджено увагу на невирішених питаннях. Розглянуто переваги та недоліки сучасних реформ у галузі освіти. Наведено причини низької успішності учнів ХХІ ст. Проведено аналіз причин повільної інформатизації сучасної української освіти. Наведено низку складників, необхідних для поліпшення рівня освіти України.

Ключові слова: ІТ-технології, інтернет, інтернет-комунікації, освіта, вчитель, інтернет-ресурс, інформатизація.

Vintoniv Mykhailo

Borys Grinchenko Kyiv University

Tolkachova Valeriia

Mariupol State University

INTEGRATION OF INTERNET COMMUNICATIONS IN THE SYSTEM OF GENERAL EDUCATION AS ONE OF THE METHODS OF IMPROVING THE LEVEL OF EDUCATION OF UKRAINE

Summary. The article highlights the common and distinctive features of Internet communication and traditional communication. The purpose and structure of the Internet have been investigated: the past and the present. A lot of attention has been paid to the need to implementation of IT to the process of education. Attention was paid to the ways of informatization of Ukrainian society, subordinated to the legal framework. Insufficient level of studying of the practical aspect of IT implementation in the general educational process is emphasized. The state of internet communication research is analyzed and the issues are resolved. The advantages and disadvantages of current educational reforms are considered. The reasons for the low level of educational success of the XXI century students are given. The reasons for the slow informatization of modern Ukrainian education have been analyzed. A number of components necessary to improve the educational level of Ukraine are given. An attempt has been made to distinguish the features of using the Internet space. A considerable number of online resources have been worked out, which contain useful materials for teachers and scholars needed to improve the skills of educators. It is proved that the integration of Internet communication in the system of general educational space will significantly improve Ukrainian education and bring it to the European level. The need to switch to distance learning, which is used in many countries as a teaching technology, is emphasized. The main components of the professionalism of the modern teacher are highlighted. Studying this problem leads to the following conclusions: the students are quite ready to perceive new information and perform tasks on computer media. It is suggested to use the "Ukrainian Spelling Trainer online resource" for use by teachers and students during lessons and doing homework.

Keywords: IT technologies, Internet, Internet communications, education, teacher, internet resource, informatization.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти потребує негайного ре-формування. Слід визнати, що методика та форма проведення занять наразі є застарілою, про що свідчать показники низької успішності учнів та відсутній у них інтерес до навчання. З кожним днем питанням урізноманітнення системи освіти України приділяють все більше уваги, але, на жаль, дослідження так і залишаються на аркушах, не маючи практичного застосування.

Окремої уваги заслуговує питання розповсюдження та необхідності впровадження ІТ-технологій у процес навчання. Це, безумовно, є необхідним заходом для освіти ХХІ століття, адже в сучасних дітей з'являється зацікавленість в отриманні нової інформації, якщо остання над-

ходить з електронних носіїв. Для вчителів необхідним є вміння правильно використовувати та застосовувати інтернет-ресурси не тільки задля викладання певного предмета, а й для звуження дистанції між педагогом та учнем. Цей критерій повинен стати необхідною складовою професіоналізму сучасного педагога.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Про існування такої мережі, як інтернет, знає кожна людина у світі. Раніше інтернет-ресурси використовували тільки задля розваг, але, з плином часу, за допомогою інтернету людство почало дізнаватися багато нової інформації. Незважаючи на це, маємо наразі багато невирішених питань щодо використання мережі інтернет у всіх сферах життя. Досліджуючи

проблеми запровадження ІТ-технологій у різні галузі науки, вчені занурюються дуже глибоко, вивчаючи такі питання, як особливості міжнародної комунікації, що відбувається за допомогою інтернет-ресурсів (Н.О. Піпченко). Також окремої уваги заслуговують дослідження щодо класифікації інтернет-жанрів. У своїх працях критерії розподілу інтернет-ресурсів за жанрами, зокрема, наводять Д. Кристал, Л.А. Капаназе, С.О. Матвеева, Л.Ф. Компанцева, Л.Ю. Іванова, О.М. Галічкіна. Роботи таких вчених, як Н.К. Кравченко, Т.В. Шмельова, Ф.С. Бацевича та Е.І. Пономаренко присвячені особливостям інтернет-комунікації та відмінностям її від традиційної комунікації. Учені пропонують декілька типів мовленнєвих жанрів, кожен із яких виконує своєрідну мету. Задля розуміння такої системи, як інтернет, учені аналізують веб-ресурси за подібною схемою аналізу складових звичайної комунікації. В.І. Карасик у своїх дослідженнях виділяє декілька типів адресатів. Наразі учені все більше приділяють увагу дослідженню таких інтернет-жанрів, як форум, сайт, чат та інтернет-конференція, спираючись на класифікації, запропоновані їхніми попередниками.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Популярність, якої набула мережа інтернет з усіма своїми можливостями, є не випадковою. Все тому, що за допомогою використання ІТ-технологій легше виконати те чи інше завдання, знайти необхідну інформацію, але для цього необхідне вміння та постійне поповнення власних знань. Кожного дня фахівці з ІТ-сфери працюють над вдосконаленням та поліпшенням процесу роботи та використання веб-ресурсів, ними ж розробляється безліч програм, які можна застосовувати у різних галузях науки, що суттєво полегшує життя та економить наш час. Багато уваги вчені приділяють теоретичним аспектам вивчення інтернет-комунікації, але майже немає праць, у яких би не просто було запропоноване певне нововведення, а й містилися б пропозиції щодо практичного застосування можливостей інтернет простору.

Наразі відбувається реформування системи освіти ХХІ століття. Однією з реформ є запровадження ІТ-технологій у процес навчання в загальноосвітніх закладах. На жаль, таке нововведення зводиться до використання учнями планшетів або ноутбуків під час уроку, а вчителем, – мультимедійної дошки або проектору. Варто наголосити на тому, що це недосконале «покращення» ніяк не викликає інтерес до навчання та не поліпшить успішності учнів. Всі ці нововведення повинні бути дещо глибшими та потребують спеціальної підготовки вчителя, вимагають певних знань та умінь від педагога стосовно використання інтернет-мережі.

Ще однією прогалиною реформи сучасної освіти слід вважати відсутність спеціальних курсів для педагогів. Є потреба у таких заняттях, на яких би більшість часу було присвячено не викладанню теорії, а практиці. Потрібні своєрідні уроки, де б вчителів навчали на більш професійному рівні застосовувати можливості мережі інтернет та програм, спеціально розроблених для покращення вмінь та ознайомлення з європейським досвідом. Усі ці навички повинні стати

необхідною складовою професіоналізму сучасного педагога. Такий вчитель ХХІ століття заслуговуватиме на більш достойну зарплатню, але «осучасненням» кожного педагога повинна займатися влада, зокрема надавати відпустку під час відвідування таких курсів та сплачувати хоча б половину вартості такого спеціалізованого навчання. Тільки співробітництво вчителя і міністерства освіти здатне покращити рівень української освіти.

Метою статті є відсутність ґрунтовних досліджень щодо впровадження та використання інтернет простору в системі освіти. А також розширення уявлення щодо необхідності застосування ІТ-технологій у навчання задля поліпшення рівня успішності учнів та зосередження уваги на прикладному аспекті використання інтернет-мережі.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі в усіх галузях людської діяльності, у тому числі й освітній, постійне використання новітніх технологій стало нормою. Інтернет та електронні ресурси вважаються найпотужнішими засобами розвитку інтелектуального потенціалу майбутніх спеціалістів, важливим джерелом нової та важливої навчальної інформації [1, с. 252].

До нормативно-правового забезпечення розвитку інформатизації суспільства слід передусім віднести Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки». Зазначеним законом прагнення до побудови інформаційного суспільства, орієнтованого на інтереси людей, віднесено до пріоритету України. Основною ознакою інформаційного суспільства визначено можливість для кожного створювати й накопичувати інформацію, мати доступ до неї, користуватися та обмінюватися нею з метою сприяння суспільному та економічному розвитку суспільства та підвищення умов життя [2, с. 102].

В.Г. Гриценко цілком обґрунтовано вважає, що вагомим чинником ефективного реформування системи освіти є можливість застосування в цьому процесі інформаційно-комунікаційних технологій. При цьому ефективні системи інформатизації освіти мають створюватися на основі глибокого та всебічного аналізу як сучасного стану, так і перспектив розвитку в галузі інформаційних технологій, педагогіки та психології [3, с. 48].

М.І. Жалдак приділяє увагу питанням комп'ютерно орієнтованих систем навчання, досліджує проблеми формування інформаційної культури майбутнього вчителя, змісту навчання інформатики в школі, створення й використання комп'ютерно орієнтованих дидактичних засобів навчання. Автор приходить до висновку, що застосування сучасних комп'ютерних технологій надає можливість суттєво оптимізувати ефективність осмислення інформації, що відноситься до змісту навчального процесу. Особливу увагу дослідник зосереджує на філософських і математичних основах інформатики, які вважає теоретичною базою інформаційно-комунікативних технологій [4, с. 12].

В.Ю. Биков провів низку наукових досліджень із проблем створення та впровадження в практику освіти інформаційно-комунікативних техно-

логій, здійснив моделювання комп'ютерно орієнтованих педагогічних технологій. Дослідник проаналізував проблеми щодо нормативно-організаційного та експериментального забезпечення інформатизації освіти, здійснив моделювання педагогічних і методичних систем комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, електронних віртуальних і дистанційних систем навчання, відпрацював новітні підходи щодо створення науково-методичної, комп'ютерно-технологічної і нормативно-законодавчої платформ дистанційних е-технологій навчання, широкого впровадження цієї перспективної форми навчання в освітню практику [5, с. 9].

З кожним роком в Україні в межах національних програм все більше закладів підключається до інтернету. У більш ніж 100 вищих навчальних закладах дистанційна форма навчання вже використовується як навчальна технологія. Проте державна підтримка розвитку інтернет-технологій, їх інформаційного насичення та методичного забезпечення все ще знаходиться на низькому рівні, що перешкоджає підготовці майбутніх фахівців відповідно до сучасних вимог суспільства [6, с. 378].

Варто зазначити, що вже не одне десятиліття учні досліджують питання інформатизації суспільства та залучення ІТ-технологій у навчання. Але і досі не здійснено значних кроків задля не тільки забезпечення навчальних закладів відповідною технікою, а й забезпечення вчителів відповідними знаннями та вміннями. Якісної та сучасної української освіти ми не побачимо, поки не буде приділено значної уваги питанню перезавантаження усіх складників освітнього процесу. А саме, учні повинні бути підготовлені до нововведень та сприйняття і засвоєння інформації дещо іншим шляхом, натомість як учитель повинен досконало володіти новими методами та формами подачі матеріалу, які застосувати на практиці допоможе педагогу належне інформаційне забезпечення шкільного кабінету.

Слід звернути увагу на інтернет-ресурс, який є справжнім помічником як вчителів, так і учнів. «Тренажер з правопису української мови» – це освітній портал, що містить безліч матеріалів щодо вивчення української мови за шкільною програмою. На жаль, дуже мала кількість вчителів знає про наявність цього джерела, а ще менше використовує його. Цінністю цього веб-ресурсу є те, що учень самостійно може засвоїти ту чи іншу тему завдяки наявним правилам у таблицях, а, згодом, закріпити свої знання за допомогою різноманітних вправ, які ще й виховують увагу. Потрапивши на сторінку «Тренажера...», бачимо дуже якісне оформлення. Перша сторінка інтернет-джерела містить вказівки з поясненнями особливостей цього ресурсу та переліком дій, які ви можете виконати за допомогою тренажера:

«Регулярно займаючись на тренажері»:

1. Перевіряйте свої знання.
2. Вивчайте і повторюйте правила.
3. Вдосконалюйте навички спілкування.
4. Піднімайте свій освітній рівень.

Слід звернути увагу на структуру оформлення розділів науки про мову. Різноманітні теми не розташовані у довільному порядку, а розподілені за розділами:

- I. Фонетика і правопис.
- II. Лексика.
- III. Морфологія і правопис.
- IV. Синтаксис і пунктуація.

Наприклад, учень може підтягнути свої знання щодо наявних розділів з української мови, а, згодом, переходити до виконання вправ. До того ж, тренажер постійно поповнюється новими завданнями, що дає можливість повертатися до пройдених тем і перевіряти свої знання знову і знову.

«Тренажер з правопису української мови» – це чергова наукова інновація. Великою перевагою цього інтернет-ресурсу є можливість безкоштовно його використовувати. Проте невелика кількість вчителів української мови та літератури впроваджує використання інтернет-джерел у хід уроку. Натомість учні максимально готові до отримання нової інформації з комп'ютерних носіїв. Тому першочерговим завданням міністерства освіти України повинно бути підвищення кваліфікації викладачів із здобуттям ними знань та навичок щодо залучення інтернет технологій у загально-освітній простір.

Висновки та рекомендації. Українська освіта ХХІ століття потребує суттєвих змін. У контексті цього питання слід звернути увагу на такі проблеми, як готовність вчителів і учнів до інформатизації загальноосвітнього простору та бажання міністерства освіти України надавати кошти на здобуття кваліфікаційного рівня педагогами стосовно володіння ІТ-технологіями. Наразі недостатньо вивченим є запровадження інтернет-комунікацій у систему освіти. Дослідники вказують на необхідність реформування освітнього процесу з використанням комп'ютерних технологій, але жодна праця не містить прикладів та поетапних схем реалізації цієї думки. Загальноосвітні заклади недостатньо забезпечені технікою, необхідної для максимальної інтеграції інтернет-комунікацій у процес навчання. Натомість мережа інтернет містить безліч безкоштовних ресурсів для педагогів та науковців з матеріалами щодо новітнього змісту і методів навчання. Сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії розповідає про ключові моменти дистанційного навчання. Наявна на веб-сторінках інформація про системи освіти найбільш розвинених країн, гранти, виставки, конференції також є своєрідним складником підвищення рівня сучасного педагога.

Список літератури:

1. Крамаренко Т.В., Резунова О.С. Використання Інтернету та електронних освітніх ресурсів у навчальному процесі вищих навчальних закладів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія.* 2016. № 1. С. 251–255.
2. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» № 537-V від 09.01.2007. *Відомості Верховної Ради України (ВВР).* 2007. № 12. Ст. 102.
3. Гриценко В.Г. Організаційні засади інформатизації вищої освіти. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. Педагогічні науки.* 2013. Вип. 121. С. 45–50.

4. Жалдак М.І. Проблеми фундаменталізації змісту навчання інформативних дисциплін в педагогічних університетах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. № 17(24). Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. С. 3–15.
5. Биков В.Ю. Проблеми та перспективи інформатизації системи освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. № 13(20). Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. С. 3–18.
6. Адамова І.З., Уграк М.І. Використання інтернет-технологій у навчальному процесі. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Економічні науки. 2014. Вип. 1. С. 374–379.

References:

1. Kramarenko, T.V., & Rezunova, O.S. (2016). Vykorystannya Internetu ta elektronnykh osvitnix resursiv u navchalnomu procesi vyshhyx navchalnyx zakladiv [Use of the Internet and electronic educational resources in educational process of higher educational institutions]. *Visnyk Dnipropetrovskogo universytetu imeni Alfreda Nobelya. Seriya: Pedagogika i psykologiya*, vol. 1, pp. 251–255.
2. Zakon Ukrainy (2007). «Pro osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007-2015 roky» no. 537-V vid 09.01.2007 [About the basic principles of development of information society in Ukraine for 2007–2015]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, vol. 12. St. 102.
3. Hrytsenko, V.H. (2013). Orhanizatsiini zasady informatyzatsii vyshchoi osvity [Organizational bases of informatization of the higher education]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Ser. Pedahohichni nauky*, vol. 121, pp. 45–50.
4. Zhaldak, M.I. (2015). Problemy fundamentalizatsii zmistu navchannia informatyvnykh dystsyplin v pedahohichnykh universytetakh [Problems of fundamentalization of content of training of informative disciplines at the pedagogical universities]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*, vol. 17(24). Kyiv : NPU imeni M.P. Drahomanova, pp. 3–15.
5. Bykov, V.Yu. (2012). Problemy ta perspektyvy informatyzatsii systemy osvity [Problems and prospects of informatization of the education system]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*, vol. 13(20). Kyiv : NPU imeni M.P. Drahomanova, pp. 3–18.
6. Adamova, I.Z., & Uhrak, M.I. (2014). Vykorystannya internet-tekhnohohii u navchalnomu protsesi [Use Internet technology in the learning process]. *Visnyk Chernivets'koho torhovelno-ekonomichnoho instytutu*. Ekonomichni nauky, vol. 1, pp. 374–379.